

La tesi d'Aina Salom analitza les accions dirigides a reduir els efectes del creixement urbanístic descontrolat sobre els recursos naturals

El treball *Las limitaciones al crecimiento poblacional y espacial en la normativa territorial y urbanística*, defensat a la Universitat de les Illes Balears, analitza la normativa vigent de les Illes Balears, la Comunitat Valenciana, Andalusia i el País Basc i reclama que l'Administració autonòmica i municipal adopti mesures d'ordenació territorial i urbanístiques basades en la racionalitat i la sostenibilitat

Palma. Desembre de 2010

La tesi doctoral d'Aina Salom Parets, defensada a la Universitat de les Illes Balears, ha estudiat les mesures implementades per les diferents administracions amb l'objectiu de reduir els efectes del creixement urbanístic descontrolat sobre els recursos naturals. El treball *Las limitaciones al crecimiento poblacional y espacial en la normativa territorial y urbanística*, aprofundeix en alguns dels aspectes positius i negatius d'aquestes actuacions i reclama consens polític perquè les comunitats autònomes i els municipis puguin adoptar mesures d'ordenació territorial i urbanístiques basades en la

La investigadora Aina Salom, autora de la tesi. Foto: UIB

racionalitat i la sostenibilitat, en atenció a les característiques i necessitats pròpies del seu territori. La tesi ha estat dirigida pel doctor Avel·lí Blasco, catedràtic de Dret Administratiu de la UIB, i és previst que sigui publicada pròximament a través d'una coedició de l'Instituto Pascual Madoz del Territorio, Urbanismo y Medio Ambiente (Universitat Carlos III de Madrid) i l'Instituto Nacional de Administración Pública (Ministeri de Política Territorial i Administració Pública).

La recerca d'Aina Salom adopta com a punt de partida el marc normatiu existent en la implantació d'instruments amb els quals s'ha d'ordenar el creixement territorial i urbanístic. El treball atorga especial importància a la normativa estatal i autonòmica, i posa l'accent en els diferents exemples que, a l'àmbit autonòmic, han suposat precedents en la fixació de límits al creixement urbanístic, en superfície i poblacional.

La tesi posa una especial atenció en la necessitat d'adoptar nous criteris amb els quals es pugui implantar la regla de la racionalitat i l'equilibri entre les possibilitats de creixement urbanístic i l'ús dels recursos naturals. La investigadora assenyalava que s'ha de posar fi a la situació que s'ha anat consolidant en aquests darrers anys, segons la qual els municipis han continuat l'aprovació de plans urbanístics que, en la major part dels supòsits, s'instrumenten al servei del creixement i la facilitat de les promocions immobiliàries.

La sobreproducció d'habitatges desproporcionada respecte a la densitat poblacional –que ha generat greus dificultats econòmiques a bona part de les empreses lligades al sector de l'edificació perquè no s'han venut– ha portat al que hauria de ser un final d'etapa per al caos urbanístic, ja predit pels científics. No es tracta, però, de defensar el creixement urbanístic zero, ni l'immobilisme, ja que el mateix terme desenvolupament denota progrés, transformació; sinó que es tracta de reduir l'impacte d'aquest creixement fomentant la regeneració de la ciutat existent.

A la primera part de la tesi es posa en relleu l'existència d'una multitud de mesures comunitàries i internacionals que tracten la qüestió del desenvolupament sostenible i que assenyalen que la noció de medi ambient es pot afrontar des de diferents àmbits en funció si afecta les persones, l'urbanisme, l'ordenació del territori, els recursos naturals, els residus o el clima, entre altres. No obstant això, el treball se centra en les actuacions i disposicions relacionades amb la correcta ordenació del medi urbà i l'ús sostenible del sòl.

Aquesta primera part de la tesi posa èmfasi en la Llei 8/2007, de 28 de maig, del sòl, i en el vigent Text refós de la Llei del sòl (TRLR/08), ja que per primera vegada es regula el règim jurídic del sòl tant des de la vessant econòmica com mediambiental. En aquesta norma, les situacions bàsiques del sòl poden ser dues: urbanitzada o rural, i queda en mans del legislador autonòmic la clau per a la consecució de desenvolupaments urbans equilibrats amb l'ús dels recursos naturals i la capacitat de càrrega del territori, afavorint o contenint els processos d'ocupació i transformació del sòl mitjançant l'establiment de límits infranquejables de sostenibilitat.

A la segona i la tercera parts de la tesi, s'analitzen les mesures implementades en diferents comunitats autònomes per limitar el creixement urbà en extensió superficial i poblacional. L'autora parteix de les disposicions legals per analitzar com els planificadors afronten la regulació del fenomen urbà en un àmbit supramunicipal o municipal concret. En definitiva, s'analitza si s'aconsegueix fer una passa més i avançar en la implantació d'autèntiques mesures de contenció.

En aquesta línia, va ser necessari seleccionar algunes de les legislacions i els planejaments existents en la matèria, amb el convenciment previ que també existeixen altres mecanismes de contenció superficial i poblacional. Conseqüentment, i en primer lloc, l'autora es va centrar en l'estudi dels plans directors del sistema costaner català, en el Decret de població 2/1996 de les Illes Balears, entre d'altres disposicions d'aplicació i en els llistats, indicadors i quotes de sostenibilitat de la Comunitat Valenciana. Seguidament, s'estudien el Pla territorial d'Andalusia, el Pla metropolità de Bilbao i el Pla territorial de Menorca, que és un clar exponent d'un marc normatiu integral amb el qual s'afronten els diferents problemes que es plantegen a l'illa.

Per acabar, i en atenció a l'Informe del Parlament Europeu de 20 de febrer de 2009, sobre l'impacte de la urbanització massiva a Espanya, «Informe Auken», era necessari –i aquesta és la principal tasca de la recerca d'Aina Salom– demanar i defensar un canvi de paradigma en l'àmbit de les actuacions polítiques. La investigadora planteja que han de desaparèixer els supòsits d'especulació urbanística, sobre la base d'un ús racional i sostenible del sòl. En aquesta línia, la tesi exposa alguns dels aspectes positius i problemes que es plantegen respecte a determinades mesures autonòmiques. Ara bé, l'efectiva implantació d'instruments d'ordenació sostenibles requereix el tan demanat consens entre totes les institucions polítiques i els agents econòmics que intervenen en el desenvolupament del fenomen urbà. La investigadora assenjala que, si es vol fer el millor per a les generacions futures, cal superar, en aquesta matèria, les controvèrsies existents entre els diferents partits polítics.

Referència de la tesi

Títol: Las limitaciones al crecimiento poblacional y espacial en la normativa territorial y urbanística

Autor: Aina Maria Salom Parets

Àrea de coneixement: Dret Administratiu

Departament: Dret Públic

Director: Avel·lí Blasco Esteve

Qualificació: Excel·lent cum laude per unanimitat

Membres del tribunal

President

Dr. Luis Martín Rebollo
Departament de Dret Públic
Universitat de Cantàbria

Secretari

Dr. Joan Manuel Trayter Jiménez
Departament de Dret Públic
Universitat de Girona

Vocals

Dr. Fernando López Ramon
Departament de Dret Públic
Universitat de Saragossa

Dr. José María Baño León
Departament de Dret Públic
Universitat de València

Dr. Luciano Parejo Alonso
Departament de Dret Públic
Universitat Carlos III de Madrid